

Vaidilos apysaka

ADOMAS MICKEVIČIUS

*Vaidilos apysaka*¹

TEŪM. VINCAS KUDIRKA

Grįžo lietuviai. Iš kur? Atlikę naktį žygi,
Grįžo visko pilni, pilis ir cerkves apiplėšę.
Daug vokiečių belaisvių, su kilpomis užnarinėtoms
Ant kaklų, su rankoms tvirtai suraišiotoms pančiais,
Skubino eiti greta arklių apgalėtojų savo.
Atsižiūrės ant prūsų ir ašaroms tuoj apsilieja,
Pasižiūrės ant Kauno ir save paveda Dievui.
Kauno viduj talpus yr plotas žemės Perkūno;
Ten Lietuvos kunigaikščiai, pargrįžę iš karo laimingo
Ricierius vokiečių ant laužo degino aukai.
Du tik ricieriai jų be baimės eina į Kauną:
Vienas jaunas, gražus, o kitas sulenktas amžiaus.
Prasidėjus kovai, apleido jie vokiečius patys;
Ir į lietuvių pusę pabėgo; priėmė juodu
Kunigaikštis Kęstutis, apsupo sargą ir su savim
Vedęs į pilį drauge. Iš kur jie esą klausinėjo,
Ko atvyko čionai? „Nežinau, atsako jaunasis,
Kokios esmi² giminės ir kaip tikrai vadinuosi.
Da bebūdamas mažas, tekau vokiečiams į nelaisvę.
Pamenu Lietuvoje dideliame mieste testovėjo
Mano tėvų namai; tas miestas buvo medinis,
Ant aukštų kalnelių; mūsų namas iš plytų raudonų.
Apie tuos kalnelius aplinkui ošė eglynai,
Girių viduryje iš tolo ežers žibėjo.
Naktį vieną kartą mus visus išbudino triukšmas;
Plykstelėjo ugnies šviesa, langai ėmė sprogti,
Dūmai veržės į vidų; tuojau mes laukan išbėgom.
Ulyčias³ jau liepsna apėmusi, kibirkštys laksto.
Didis riksmas: prie ginklo! Mieste vokiečiai yr! Prie ginklo!
Tėvas ginkluotas išbėgo ir jau daugiaus nesugrįžo.
Vokiečiai ant namų užpuolė, viens pasileido
Paskui mane; pagavęs, ant arklio ėmė su savim.
Nieko aš nežinau, kas turėjo paskui atsitikti.
Tik ilgai, ilgai girdėjau motinos riksmą,
Ginklams čiauškant ir beidžiant triobų pargriūvančioms sienoms,
Riksmas tasai lydėjo mane ir ausy pasiliko.
Dar ir dabartės, gaisrą bematant ir šauksmą begirdint,
Mano dvasioj tas riksmas pabunda, urvoje tartum
Atbalsis nuo perkūno trenkimo. Štai yr viskas,
Ką išsinešiau aš iš tėvynės ir nuo namiškių.

Naktis, Pilis

Sapnai, Prisiminimai,
Ilgesys

¹*Vaidilo apysaka* — Konrado Valenrodo A. Mickevičiaus lenkiškai parašyto V. Kudirkos versta tik *Vaidilos apysaka*. [przypis edytorski]

²*esmi* — sen. forma. ž. esu. [przypis edytorski]

³*ulyčia* — gatvė. [przypis edytorski]

Kartais matau sapnuose visų brangiausių paveikslus
 Mano motinos, tėvo ir brolių, betgi kas kartas
 Vis ir vis storesnis šešėlis pridengia jų veidus.
 Taigi tarp vokiečių kūdikystę savo praleidau,
 Kaip vokiečiai gyvendams; turėjau Valterio vardą,
 Alfo pravardę; norint man vardas vokiškas duotas,
 Bet lietuviu dvasia užsiliko: gailestis liko
 Giminės ir didis svetimšalių neapkentimas.
 Vinrich, mistras⁴ kryžiuokų, prie savęs mane augino.
 Pats prie krikšto laikė, mylėjo mane kaip sūnų.
 Rūmuose buvo man nuobodu, nuo Vinrich'o kelių
 Bėgdavau aš pas seni vaidilą. Tuo tarpu ten buvo
 Vaidila lietuvių, seniai į nelaisvę sugautas.
 Ir vertiku tarnavo; jisai, apie mane patyręs,
 Juogiai aš našlaitis lietuvis, tankiai viliojo
 Mane mažą prie savęs ir apie Lietuvą sakė,
 Man išsilgusią dvasią gaivino kalbos prigimtosios
 Glamonėjančiais balsais ir skambėjimu dainelių.
 Vesdavos tankiai mane ant mėlyno Nemuno kranto;
 Mėgdavau ten žiūrėt ant meilių tėvynės kalnelių.
 Būdavo, grįžtant į pilį, senelis ašaras šluosto,
 Kad neužtraukti akių ant savęs; ašaras mano
 Taipgi šluostydamas, prieš vokiečius pagiežą kurstė.
 Pamenu, kaip į pilį sugrįžęs peilį galandau,
 Širdyje pagiežos smagumą patirdamas, pjausčiau
 Vinrich'o brangius kaurus ir jojo zerkolus⁵ rėžiau,
 Ant jo skydo šviesaus purvais drabsčiau aš ir spjaudžiau.
 Kaip paaugau, senis paimdavo mane į laivą,
 Keldavomės iš Klaipėdos krantus Lietuvos atlankyti.
 Skyniau tėvynės kvietkas, o nuo jų kvapsnies⁶ užkerėtos
 Dvasioje mano atgijo seni praeties atminimai.
 Tos kvapsnies užsigėrus, man rodos, kad mažas aš vaikas,
 Kad tėvų sode žaidžiu su mažais savo broliais.
 Senis atminčiai mano padėjo; praeitį paišė
 Žodžiais daug puikesniais už tasias kvietkas ir žolynus.
 Kaip tai būtų miela tėvynėje tarpe bičiulių
 Ir giminių praleisti dienas jaunystės laimingos;
 Kiek tai lietuvių vaikų tos laimės neišpažįsta
 Ir kryžiuokų pančius beverkia. Žodžius tuos girdėjau,
 Lankant plačius laukus; vienok ant Palangos pakrančių,
 Kurias krūtine griausminga atsimuša jūrės
 Ir iš didžių putotų nasrų srioves smilčių išlieja,
 Senis kalbėjo man: „Matyk, sūnau, kaip tas pievas
 Smiltys jau apniko: matai, tos kvepiančios žolės
 Stengiasi dar galvoms tą marią užklodę perveikt.
 O, veltui! Nesa naujas ateina smilčių siaubūnas,
 Apgali gyvą žemelę ir veik aplinkui užtraukia
 Dykumos viešpatystę. Sūnau, tie pavasario vaisiai,
 Dar gyvi į kapą įstumti — tai apveiktos tautos,
 Tai mus broliai lietuviai; sūnau, tos smiltys nelabos,
 Ką iš užmarių neša audra — tai zokons kryžiuokų”.
 Klausant, plyšo širdis, geidžiau kryžiuokus tuoj žudyti,
 Ar į Lietuvą bėgti; senelis mane malšino.

Išpažinimas

Tėvynė, Ilgesys

⁴mistras — ordino vyresnysis, magistras. [przypis edytorski]

⁵zerkolas — veidrodis. [przypis edytorski]

⁶kvapsnis — kvapas. [przypis edytorski]

Ricierius liuosas⁷ gali, sakydavo, ginklą sau rinktis
 Ir su lygioms pajėgoms gal stoti į atvirą kovą;
 Dar pas vokiečius lik ir karo mokslą pažinkti,
 Išsitikėjimą jų užpelnyk, paskui pažiūrėsime.
 Paklausiau senelio rodos⁸, išėjau su teutonais:
 Bet prie pirmo tuoj mūsų, kaip tik mūs vėluką išvydau,
 Kaip tiktai sugavau tautos mūsų karišką giesmę.
 Šokau tuoj prie savųjų, senelį su savim patraukdams.
 Taip kaip sakais iš lizdo išplėštas ir klėtkoj augintas —
 Norint medėjai, baisioms kančioms jam protą atėmę,
 Leidžia, idant jisai savo brolius sakalus muštų —
 Tik tegul iškils į padanges, tegul apsidairo
 Po mėlynąsias erdves begalines savo tėvynės,
 Laisvo oro užgriebia, sparnus savo šnabždant išgirsta.
 Grįžk, medėjau, namo, tu sakalo jau nesulauksi.”

Baigė kalbėt jaunikaitis; kalbos jo klausė Kęstutis,
 Klausė Kęstučio duktė, Aldona, graži kaip dievyستė.
 Eina laikas rudens, vakarai jo slenka ilgoki.
 Kęstučiūtė papratus tad tarp seserų ir vienmečių
 Ar prie staklelių darbuotis, arba prie verptuvo sėdėti.
 Adatoms greitai mirgant ir sukantis sparčiai verptuvams,
 Valteris jai vokiečių šalies stebuklus sakinėja
 Ir apie savo jaunystę. Kiekvieną Valterio žodį
 Gaudo mergelė ausim ir per mintį jį nuleidžia;
 Viską atsimena, gūsiams net per sapnus atkartoja.
 Valteris apsakinėjo, kaip didžios pilys ir miestai
 Ten už Nemuno, kokį parėdai puikus ir brangus,
 Kaip iškilmingi žaislai, kaip imasi ricieriai narsūs
 Per lenkynes, o mergelės paskui vainikus jiems dalina.
 Sakė apie Dievą, kuris už Nemuno valdo.
 Apie Motiną Dievo Sūnaus Nekaltą kalbėjo,
 Ir paveikslą jos gražų parodė ant paišinėlio,
 Ką didžioj garbėje ant savo krūtinės nešiojo:
 Šiandien davė lietuvei, naujos vieros bemokindams.
 Išmokinti norėjo ją visko, ką tik žinojo;
 Bet išmokino ir to, ko pats nemokėjo ikšiolei —
 Išmokino mylėt. Ir jis mokinosi daugel.
 Kaip smagu, graudu jam buvo girdėt iš jos lūpų
 Užmirštus jau žodžius lietuviškus, o iš kiekvieno
 Atgaivinto žodžio tuoj naujas užgema⁹ jausmas,
 Tartum iš pelenų kibirkštis; tai buvo minėta
 Giminystės saldus vardai, saldžios bičiulystės
 Ir da žodis saldžiausias už viską — meilės tai žodis.
 Nėr ant žemės lygaus jam, išskyrus žodį *tėvynė*.
 Mena Kęstutis: ”Dėl ko duktė taipos atsimainius?
 Kur linksmumas jos dingo senovės, žaislai kasdieniniai?
 Šventą dieną visos merginos eina pašokti,
 Ji viena sau lieka, arba su Valteriu kalba;
 Šiokią dieną merginos prie adatos ar prie staklelių,
 Jai ar adata krinta, arba susipainioja siūlai.
 Ji pati nemato, ką darius, visi man tai sako.
 Vakar mačiau, kaip ji rožės žiedus žaliai siuvinėja,

Rūpestis

Tėvynė

⁷liuosas — laisvas. [przypis edytorski]

⁸roda (brus.) — patarimas. [przypis edytorski]

⁹užgema — gimsta. [przypis edytorski]

O lapelius šilkais raudonais perdėm išdabino.
 Kaip gi gali matyti, jei akys ir visos jos mintys
 Valterio vien akių ir Valterio žodžių tik ieško.
 Klausiu, kur eina? Į klonį; iš kur sugrįžta? Iš klonio.
 Kas tame klonyj? Tenai jaunikaitis jai sodą įtaisė,
 Argi sodas tasai už mano sodus yr gražesnis?
 (Puikūs buvo sodai Kęstučio, pilni įvairiausių
 Obuolių ir griūšių¹⁰, ką mėgsta taip Kauno merginos)
 Ne sodelis ją traukia: mačiau aš žiemą jos langus:
 Tie, kur nuo Nemuno pusės, visai gryni, lyg gegužį,
 Ledas stiklą neužtraukė; ten Valteris tankiai praeina,
 Ji pas langą turėjo sėdėt ir atdūsiu karštu
 Ledą nuo stiklo nuvarė. Tariau, jog skaityt ir rašyti
 Ją išmokys, girdėdams, kad jau visi kunigaikščiai
 Savo vaikus mokinti pradėjo. Geras vaikas,
 Tvirtas kareivis, rašte sumanus, lyg kunigas kokis:
 Ar galiu jį išvyt? Jis Lietuvai taip reikalingas.
 Jis geriausiai sustato kareivius, apkasus pila,
 Žaibo ginklą įtaiso, visus jis vienas atstoja.
 Valterį, būk mano žentu ir eik už Lietuvą muškis.
 Valteris vedė Aldoną. Tikrai, vokiečiai, jūs jau manot,
 Čia apysakos galas, nes jūsų meilės romanuos,
 Apsivedus didvyriams, tuojau trubadūras¹¹ nutyla,
 Vos pridūręs, kad jie ilgai ir laimingai gyveno.
 Valteris pačią mylėjo, bet dvasią turėjo prakilnią;
 Laimės nerado namie, nes jos nebuvo tėvynė”.

Pasileidus sniegui, aukštai vyturys užčyravo:
 Kur kitur viturys apreiškia meilę, linksmybę,
 Lietuvai tik kasmet apgarsina gaisrą ir kraują.
 Nesuskaitomos minios kryžiuokų jau atsitraukia,
 Jau nuo užnemunės kalnų perdėm iki Kauno
 Triukšmas, ginklų čiauškėjims, žirgų žvengimas girdėti,
 Taip kaip ūkas tavorai jų ant laukų nusileido;
 Švysteli šian ir ten sargų pirmutinių vėlukai.
 Lyg prieš audrą žaibai. Vokiečiai sustojo ant kranto,
 Tiltus per Nemuną tiesia ir apgula Kauną aplinkui.
 Kas dieną nuo griautuvų vis virsta sienos ir bokštai,
 Pakasai kas naktį lyg kurmiai knisas į žemę,
 Bombos laksto padangėms, nutiesdamos taką ugninį,
 Kaip sakalai ant paukščių, iš aukšto ant stogo nupuola.
 Kaunas griuvo, lietuviai į Keidainius išsikraustė;
 Griuvo Kėdainiai, lietuviai po kalnus, girias gina save.
 Vokiečiai tolyn naikina ir platina gaisrą.
 Valteris su Kęstučiu pirmiausi kovoj, o paskiausi
 Grįžtant. Kęstutis rimtas visad, nuo mažo pripratęs
 Muštis su priešų, užpult, apgalėt ir bėgti. Žinojo,
 Juogiai su vokiečiais jo sentėviai ėmės tolydžio;
 Sekdams sentėvius, mušės ir ant ateities nežiūrėjo.
 Valterio mintys kitokios: jis tarp vokiečių užaugintas
 Pažinojo kryžiuokų galybę; žinojo, kad mistras
 Iš Europos renka turtus, ginklus ir kareivius.
 Prūsai gynėsi kitkart, sutrynė prūsus teutonai:
 Lietuva anksčiau ar vėliau sulauks to likimo.

Apgultis, Pavojus

¹⁰*griūšiai* — kriaušė. [przypis edytorski]

¹¹*trubadūras* — dainius. [przypis edytorski]

Prūsų nelaimę žinodams, jisai dėl lietuvių drebėjo.
Tarė Kęstutis: „Sūnau, tu pranašas man pragaištingas:
Atdengei man akis, kad bedugnes aš pamatyčiau;
Tavo žodžių beklausant, tarytumei rankos apsilpo,
Su apgalėjimo viltim pabėgo drąsa iš krūtinės.
Kas vokiečiams bus daryta? Atsakė Valteris šitaip:
Tėve! Žinau aš kelią tik vieną, baisų ir tikrą!
Rasi jį kada nors apreikšiu“. Taip juodu kalbėjo,
Ik trimitai nesušuko vėla prie kovos ir nelaimės.

Liūsta labyn Kęstutis, o Valteris, kaip atsimainęs!
Kitąsyk, norint jisai nebuvo niekad per linksmas,
Laimės net valandoj jo veidą rūpestis dengė,
Bet, glamonėjant Aldonai, nušvinta būdavo akys,
Sveikina ją, šypsodams, jautrioms akimis atsisveikin,
O dabar, tarytum kankino jį užslėptas skausmas.
Kiaurą rytą stovi, rankas ant krūtinės supynęs,
Žiūri iš tolo ant dūmų liepsnojančių kaimų, miestelių,
Žiūri baisioms akimis; pašokęs naktį iš miego,
Tėmijasi pro langą į kruviną gaisrą ugnelės.
„Vyre mieliausias, kas tau?“ — pati su ašaroms klausia.
„Kas man yra? Ar snausiu, iki vokiečiai, užsipuolę,
Miegantį mane suriš ir paves į budelio ranką?“
„Dieve saugok! Sarga juk ant apkasų pastatyta“.
„Taip, sarga pastatyta, aš pats turiu rankoje kardą;
Betgi, žuvus sargams ir mano kardui atšipus...
Jeigu senatvės, klausyk, senatvės vargingos sulauksiu,
Dievs palaimins vaikais“. „Vokiečiai užpuls tuomi tarpu.
Pačią užmuš, vaikus išplėš ir, toli juos išvežę,
Išmokys paleisti šaudyklę į tikrąjį tėvą;
Juk aš pats rasi tėvą ar brolius būčiau jau žudęs,
Kad ne tas vaidila“. „Brangiausias Valteri mano,
Bėkim nuo vokiečių tolyn į girias ir kalnus“.
„Mums išbėgus, liks su vaikais juk motinos kitos!
Prūsai bėgo taipos, vokiečiai Lietuvoj juos pavijo:
Jeigu mus užtiks kalnuose?“ „Toliaus mes nubėgsime“.
„Ar toliaus, varguole, toliaus? Ar Lietuvą mesim,
Kad patekti stačiai į totorių rankas ar rusinų?“
Nieko ant to Aldona neatsakė; jai rodės ikšiolei,
Juogiai tėvynė jos yra be galo ir krašto;
Pirmąkart išgirdo nesant Lietuvoj slaptos vietos.
Nusiminusi klausia ji Valterio, ką bedaryti?
„Mano Aldona! Vienas tik kelias liko lietuviams
Sutrempimui kryžiuokų galybės; man jisai žinoms.
Bet neklauski dėl Dievo! Prakeikta tūkstantį kartų
Valanda, kurioje keliu tuo privers mane eiti“.
Nekalbėjo daugiau, Aldonos prašant, neklausė;
Lietuvos tik nelaimės girdėjo ir matė prieš save,
Ik pagiežos liepsna, regėjimu vargo ir skausmo
Pučiama paslaptį, niškilo ir nepsiaubė širdį;
Išdildino visus jausmus, net vienintelį jausmą,
Kurs gyvenimą jo smagino, net jausmą meilės.
Taip kaip ažuolas girioj, jei kartais medėjai,
Paslapčia ugnį užkrėtę, giliai išdegina širdį,
Girių karalius gan greit buinių savo lapų netenka,

Skausmas, Ištikimybė

Maldavimai, Atsiprašymai

Šakos lekia su vėju, vienintelis likęs žalumas,
Amalų¹² karūna, jo galvą dabinusi, džiūsta.

Laikės lietuviai ilgai po pilis, girias ir po kalnus,
Vokiečius užpuldami ir užpuldinėjami jų.
Šitai ant Rudajos laukų bausis mūšis ištiko.
Dešimtys tūkstančių vyrų iš pusės lietuvių ten krito,
Žuvo greta tiek pat su vadais ir brolių kryžiuokų.
Vokiečiams neužilgo iš užmarės ėjo pagelba.
Valteris ir Kęstutis su sauja vyrų narsuolių
Persimušė į kalnus, iš ten su kardais iškapotais,
Su skylėtais skydais, kraujais ir dulkėms aplipę.
Nusiminę sugrįžo namo ir įėjo į triobą.
Valteris ant pačios nepažvelgė, ništarė žodžio.
Vokiškai tik kalbėjo jisai, vaidila ir Kęstutis.
Aldona nesuprato, širdis vienok pranašavo
Kokį priepuolį bausį. Kada jie užbaigė rodą,
Ant Aldonos visi liūdnomis akimis pažiūrėjo.
Valteris žiūri ilgiausiai ir slepia nusiminimą;
Štai iš akių pradėjo byrėti ašaros gausios;
Puolė po kojų Aldonai, rankas prie širdies savo spaudė;
Meldė atleist už viską, ką ji dėl jo nukentėjus.
„ Vargas moterims, tarė, jei jos pasiutėlius myli,
Tuos, kurių akys mėgsta išbėgti už kaimo rubežių,
Tuos, kurių mintys lyg dūmai nuolat aukščiaus stogo lakioja,
Tuos, kurių širdžiai negali ištekėti laimės naminės.
Didžios širdys, Aldona, tai kaip aviliai per daug talpus
Jie nebus pilni medaus ir driežams lizdu tampa.
O Aldona! Atleiski! Aš šiandien namie noriu likti,
Šiandien viską užmiršiu ir šiandien būkiva mudu
Po senovei; ryto...” — nutilo, užbaigti nišdrįso.
Ima džiaugsmas Aldoną; iš sykio manė varguolė,
Valteris atsimaivinsias, ramus jau būsias ir linksmas;
Mato, ne taip nusiminęs ir akys daugiau tur gyvybės,
Obuoliai ant veido sugrįžo. Vakarą visą
Valteris prie Aldonos išbuvo, užmiršęs ant trumpo
Kryžiuokus, ir karą, ir Lietuvą, vien tik kalbėjo
Apie laimingus laikus, kada į Lietuvą teko.
Apie pirmus žodžius, ką ištarė savo Aldonai.
Vaikštinėjimus klonyj ir apie kiekvieną smulkiausiajį
Atminčiai brangų, pirmosios jų meilės atsitikimą.
Kam gi žodžiu *ryto* taip mielą perkerta kalbą?
Vėl nusiminęs ir vėl ilgai ant pačios savo žiūri,
Ašaros sukasi jam akyse, sakyti ką norėtų,
Bet drąsos nepritenka. Ar atmintį laimės prikėlė
Tam, kad su ja atsisveikintų? Ar žodžiai vakaro šito
Ir glamonėjimai būt paskutiniaisiais atspindžiais meilės?
Klausti veltui; Aldona tik žiūri, ništiki, laukia
Ir, pro duris išėjus, ji tēmija dar pro plyšelį.
Valteris pilstė vyną ir tuštino taurę po taurei,
O ant nakties pas save vaidilą senį sulaukė.

Sumanymas, Skausmas

Rytą saulei tekant, žirgai sudundėjo kanopoms,
Ricieriai du, apsupti ūkų, išjoja į kalnus.
Būt apgavę sargas visas, vienos negalėjo.

Atsisveikinimas

¹²*amalas* — ant medžių augantis parazitas, gausiai šakotas, kaip šluota. [przypis edytorski]

Budrios akys meilužės: įspėjo Valterį bėgant,
 Klonyje kelią pastojo; oi, liūdnas susitikimas!
 „Grįžki, grįžk, mieliausia, namo; tu būsi laiminga
 Tarp savųjų šeimynos; jauna da, susiraminsi
 Ir užmirši! Daug kunigaikščių tavęs norėjo;
 Juk esi liuosa, esi našlė po didvyrio,
 Kurs dėl tėvynės labo yr visko išsižadėjęs —
 Tavęs net! Lik sveika, užmirški; paverki už mane:
 Valteris visko nustojo, jis vienas sau pasiliko,
 Kaip dykumoj tas vėjas; po svietą turi bastytis,
 Išdavinėti, žudyti ir pats paskui žūti niekingai.
 Bet, praėjus laikui, ir vėl vardas Alfo iš naujo
 Lietuvoje užgriau ir iš lūpų vaidilų išgirsi
 Darbus jo garsius; tada atsiminki, mieliausia,
 Juogiai ridenus tas baisius, paslaptim prisidengęs.
 Tau vienai pažįstams, kada tai vyru tau buvo.
 Ir puikybės jausmas tegul suramins tad našlaitę”.
 Aldona, rodos, klauso, vienok negirdi nė žodžio.
 „Palieki! Palieki!” surikus, pati išsigando
 Žodžio to *palieki*: tas žodis viens tik skambėjo.
 Nieko nemažtė, nieko neatminė; visos jos mintys,
 Atminimai visi, praeitis sumišo iš vieno;
 Bet širdim įspėjo, kad jau negalima grįžti,
 Kad negali užmiršti; akims sumišusioms žvalgės
 Ir kelis kartus su jo akimis susitiko;
 Akyse tose jau seniaus netrasdavo džiaugsmo,
 Ir tarytum ieškojo ko kito; dairės aplinkui.
 O aplink dykuma ir girios; už Nemuno girioj,
 Viduryje pačiam, matyti žiba bokštelis —
 Moterų klioštorius ten, trioba liūdnoji krikščionių.
 Ant bokštelio sustojo ir akys ir mintys Aldonos —
 Taip balandis, pagautas audros ant jūrių giliųjų,
 Gelbisi, puldams ant stiebo visai nepažįstamo laivo.
 Valteris šitai suprato ir su Aldona pasitraukęs
 Savo siekius apreiškė, slėpti įsakė nuo svieto
 Ir ties vartais — o varge! Baisus atsisveikinimas buvo.
 Alfas su vaidila nujojo. Ikšiol negirdėt jų.
 Varge! Varge! Jei būtų dar prisiegos savo nišpildęs;
 Jeigu laimę atmetęs, Aldonos laimę suėdęs...
 Jeigu tiek paaukavo ir aukos nuėjo ant niekų...
 Laikas parodys tai. Vokiečiai, jau užbaigiau dainą.

Vienatvė, Ilgesys

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/mickevicius-voidilos-apsaka>

Tekst opracowany na podstawie: Vincas Kudirka, Vinco Kudirkos raštai, tomas IV, 1909.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Utwór powstał w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”, realizowanego za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Publikacja parengta įgyvendinant projektą „Wolne Lektury” (<http://wolnelektury.pl>). Skaitmeninė reprodukcija padaryta Fondo „Nowoczesna Polska”/Lietuvos kultūros paveldo — virtualioje erdvėje (<http://www.epaveldas.lt>), pasitelkiant egzempliorių iš bibliotekos kolekcijos. Veikalas sukurtas konkurso, įgyvendinamo 2013 m. bendradarbiaujant su Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerija — „Bendradarbiavimas viešosios diplomatijos srityje 2013” („Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”) ribose. Leidžiama laisvai naudoti veikalą, su sąlyga, jog bus išsaugota aukščiau pateikta informacija, taip pat informacija apie taikomą licenciją, teisės turėtojus bei konkursą. Publikacija išreiškia tik autoriaus pažiūrą, todėl negali būti tapatinama su oficialiomis Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos pažiūromis.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Monika Bogdziewicz, Paulina Choromańska, Paulina Oltusek.

ISBN 978-83-288-0545-3

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do **Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur** i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.